

KUNSTCOLLECTIE
GEMEENTE EPE

Een uitgave van de Gemeente Epe 2013

Tekst: Dianne Hamer

Vormgeving en opmaak: Arlette Brouwers

Fotografie: Rob Crèvecoeur

Eindredactie: Jenny Delissen-de Wildt

Op de omslag staat het koperplastic van Louk van Meurs-Mauser, zie pagina 91

Fotografie omslag: Joop Luimes

De gemeente gaat ervan uit dat zij als eigenaar bevoegd is deze catalogus te publiceren voor niet-commerciële gebruikdoeleinden.

Mochten er kunstenaars menen dat zij recht hebben op een vergoeding op basis van het auteursrecht, dan verzoeken wij hen zich te melden.

Inhoudsopgave

5

VOORWOORD

Door Joop van Nuijs, Wethouder Kunst en Cultuur Gemeente Epe

6

INLEIDING

Door Jan Vedder, voorzitter Kunstcommissie Gemeente Epe

10

KERNCOLLECTIE

178

KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE

201

MONUMENTEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Voorwoord

Voor u ligt de vernieuwde en met de kunst in de openbare ruimte uitgebreide catalogus van het gemeentelijke kunstbezit; 212 pagina's maar liefst, met kunstwerken, schilderijen, beelden en keramiek. Bijzonder trots ben ik dan ook, niet alleen op dit prachtig vormgegeven boekwerk, maar vooral ook op de omvang en de kwaliteit van het kunstbezit dat de gemeente Epe rijk is.

Ons rijke kunstbezit kunt u zeker ook ervaren in onze openbare ruimte. Er staan prachtige bronzen beelden, ruimtelijke kunstwerken, monumenten en herdenkingsstenen in de diverse dorpskernen. Het geeft een meerwaarde aan onze woonomgeving. Maar ook in het gemeentehuis hebben we veel dat de moeite van het bekijken waard is. Al dat mooie en bijzondere hebben we gebundeld in deze catalogus. Een catalogus die ook digitaal te bewonderen is.

Het afgelopen jaar hebben we, ondanks een zeer beperkt budget, toch een aantal moderne kunstwerken aan onze collectie kunnen toevoegen. De gemeentelijke kunstcommissie speelde hierbij een onmisbare en prominente rol. Ook zijn we dankbaar dat wij door schenkingen en uit nalatenschap kunstwerken konden toevoegen.

Als college zijn we bijzonder ingenomen met het resultaat. Het gehele gemeentelijke kunstbezit is nu goed geïnventariseerd en toegankelijk gemaakt voor een ieder. De catalogus is werkelijk uit de kunst en ik hoop dat velen er, al dan niet digitaal, van mogen genieten.

Joop van Nuijs

Wethouder Kunst en Cultuur Gemeente Epe

Inleiding kunstcollectie gemeente Epe

Kunst houdt je een spiegel voor, zet je aan het denken, is kritisch en inspirerend. Kunst kan ook betekenis geven aan de ruimte waarin het hangt of staat. Dit kan door de schoonheid van het kunstwerk, maar ook omdat een kunstwerk verwijst naar een bijzondere gebeurtenis en hierdoor bijdraagt aan de identiteit van een plek en het collectieve geheugen van een dorp of een regio. Aansprekende kunst heeft meer van deze functies in zich verenigd. Daarom is het hebben van kunst zo belangrijk. Niet alleen ver weg in belangrijke musea met louter topstukken, maar ook als onderdeel van ons gewone dagelijkse leven. Dichtbij, in je eigen huis, de plek waar je werkt, waar je woont, je boodschappen doet en waar je je kinderen naar school brengt.

Elk huis, dus ook het gemeentehuis, heeft kunst nodig. Hetzelfde geldt voor de openbare ruimte. Ruimtelijke kwaliteit bereik je niet met alleen maar mooie plantsoenen, lantarenpalen en sierbestrating. Beeldende kunst geeft een extra dimensie aan onze openbare ruimte: herkenbaarheid, identiteit en, niet in de laatste plaats, schoonheid.

Gelukkig vindt het gemeentebestuur van Epe dit ook. Al decennia lang verwerft de gemeente kunstwerken voor het gemeentehuis en voor een betekenisvolle aankleding van de openbare ruimte. De collectie "binnen- en buitenkunst" van de gemeente is in de loop der jaren uitgegroeid tot een grote collectie. Veel schilderijen, beelden, keramiek en grafiek. Onbekende werken van soms verrassend hoge kwaliteit. Maar ook bekende werken, zoals de keramiekcollectie van Chris Lanooy of de bronzen beelden van Greet Grottendieck.

Kortom, de gemeente Epe heeft een openbaar kunstbezit dat gezien mag worden! Om dit rijke bezit goed tot zijn recht te laten komen is een goed overzicht een eerste vereiste. Het spreekt dan ook voor zich dat de Kunstcommissie van de gemeente Epe in 2008 als opdracht kreeg om het kunstbezit te inventariseren en te beschrijven.

De Kunstcommissie heeft met veel enthousiasme aan deze opdracht gewerkt. De eerste stap was de inventarisatie van de kunstwerken in het Gemeentehuis, de schilderijen, beelden, keramiek en grafiek. In 2009 werd dit afgerond met de

publicatie van de Catalogus kerncollectie gemeente Epe. De tweede stap was het documenteren van de kunstwerken in de openbare ruimte. Deze inventarisatie kreeg zijn beslag in 2013. Met de publicatie die nu voor u ligt heeft u een totaal overzicht van het kunstbezit van de gemeente Epe. Laat duidelijk zijn: het gaat hier niet om kunst van een instituut of een anonieme instantie. Het is kunst van de gemeente Epe, anders gezegd: van de inwoners van onze gemeente. Daarom vindt de Kunstcommissie het verschijnen van deze catalogus zo belangrijk. Inwoners van de gemeente hebben het recht om te weten wat hun (gemeenschappelijke) kunstbezit is. De Kunstcommissie heeft dan ook veel waardering voor het gemeentebestuur van Epe, dat deze catalogus en het vele werk dat daarmee verbonden was, mogelijk maakte.

Deze catalogus heeft twee delen: de collectie in het Gemeentehuis, de binnenkunst, en de collectie kunst in de openbare ruimte, de buitenkunst. Voor de inventarisatie van deze twee collecties heeft de Kunstcommissie verschillende criteria gehanteerd.

De collectie in het Gemeentehuis

Al snel bleek dat deze collectie weliswaar omvangrijk was, maar ook heel erg divers. Vaak van goede kwaliteit, maar soms ook niet. In veel gevallen was er maar weinig bekend over een kunstwerk en de reden waarom het deel uitmaakt van de gemeentelijke collectie.

De kunstcommissie adviseerde een gemeentelijke kerncollectie te selecteren en stelde voor de volgende selectiecriteria te hanteren:

1. De artistiek inhoudelijke kwaliteit van de kunstwerken moet goed zijn.
2. De kunstwerken moeten een band hebben met de gemeente Epe, omdat
 - a. de kunstenaar in de gemeente woont of heeft gewoond, of
 - b. het onderwerp duidelijk aan de gemeente gerelateerd is.

Deze criteria moeten ook gelden voor het verwerven van nieuwe kunstwerken.

Na het vaststellen van de criteria door het College van Burgemeester en Wethouders selecteerde de kunstcommissie in 2009 een kerncollectie van ruim 200 werken, die inmiddels uitgebreid is met latere aankopen en schenkingen. De hele collectie treft u in deze catalogus aan.

Echter de schilderijen die de gemeente Epe in bruikleen van de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed heeft, zijn hierin niet opgenomen.

De collectie kunst in de openbare ruimte

Eigenlijk is het woord 'collectie' hier niet helemaal op zijn plaats. Een collectie veronderstelt immers een verzameling kunstwerken die bewust en aan de hand van criteria vorm kreeg. De kerncollectie kunstwerken van het gemeentehuis is hiervan een voorbeeld: het moet gaan om kwalitatief hoogwaardige werken die op de een of andere manier iets te maken hebben met onze gemeente (zie hier voor).

Voor kunst in de openbare ruimte geldt dit veel minder. Hier gelden andere

maatstaven. In de eerste plaats heeft het kunstwerk een relatie met de directe omgeving. Een prachtig beeld op de verkeerde plek (of andersom natuurlijk) is een gemiste kans. Soms is een besluit om op een bepaalde plek geen kunstwerk te plaatsen ook in artistieke zin de meest wijze. Een kunstwerk op een rotonde kan een verrijking van de plek betekenen...maar dat hoeft niet! Niet zelden levert een bescheiden ingreep in het landschap een veel krachtiger resultaat op. De vormgeving van de rotonde Tongerenseweg - Paalbeekweg is hiervan een mooi voorbeeld.

Veel werken in de openbare ruimte ontleen hun betekenis vooral aan de verwijzing naar een bepaalde gebeurtenis. De kunstwerken die verwijzen naar de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog en naar de MKZ-crisis zijn hiervan in de gemeente Epe het meest sprekende voorbeeld. Deze werken zijn als het ware de bouwstenen van onze regionale identiteit. Natuurlijk kan het gaan om werken die ook in artistieke zin van hoge kwaliteit zijn, maar het hoeft niet. Een eenvoudige plaquette kan, door de gebeurtenis die er aan verbonden is, even goed krachtig en betekenisvol zijn. De plaquette op de Oude Begraafplaats in Vaassen, voor hen die vielen in Nederlands-Indië is een goed voorbeeld.

Met het oog hierop besloot de Kunstcommissie om voor de categorie kunst in de openbare ruimte maar één criterium te hanteren: het moet gaan om een kunstwerk dat in eigendom is van de overheid (rijk, provincie, gemeente of waterschap) en daardoor feitelijk in het bezit van ons allemaal. Daarbij moet het kunstwerk vanaf de openbare weg te zien zijn. Hanteren van een set inhoudelijke criteria zou niet alleen leiden tot een lange en vruchteloze discussie, maar zou ook geen recht doen aan veel kunstwerken die een onmisbare plek in onze gemeente hebben ingenomen. Op basis van deze criteria heeft de Kunstcommissie de werken geselecteerd die in deze catalogus zijn opgenomen.

Met deze catalogus krijgt u een goed beeld van de gemeentelijke kunstcollectie. Ik hoop dat u de catalogus met belangstelling bekijkt en leest.

Jan Vedder

Voorzitter Kunstcommissie Gemeente Epe

